Komünleştirme Nedir?

Anarşist Ekonomi Tartışmaları(4)

Leon de Mattis

14.11.2017

1960'ların sonunda, Avrupa'da toplumsal hareketlenmeler bir krize girdi. Toplumsal devrim, hem teorik olarak hem de pratikte darbeler aldı. Özellikle bu durumu, proletaryanın kapitalist üretim içindeki yerinin olumlanmasından kaynaklandığını vurgulayan kesimler ortaya çıktı. İçine girilen krizin nedenini sınıfların olumlanmasına bağlayanlar, bu durumun toplumun diğer ezilen kesimlerinin görmezden gelinmesine yol açtığını vurguladı. Bu kesimler, bu olumlamadan ziyade işçi kontrolünde üretim yerlerini, işçi otonomilerini, işçi konseylerinin yaygınlaşmasını savundular.

Bu teorik sorgulama, komünleştirme sorunsalını ortaya çıkardı. Devrimci bir eylem olarak, koşulların ve insan eyleminin dönüştürülmesi... Komünizmin komünist üretimi olarak tanımlanan bu süreç, bir geçiş sürecini ifade etmez. Kapitalist üretim sistemiyle aynı anda yarışacak bir eylem kurmaz. Daha çok kapitalist üretim sisteminin iç çelişkilerinden yola çıkarak onu yok etmeyi ister.

Anarşist Ekonomi Tartışmaları'nın bu dizisinde, Avrupa'da tüm toplumsal muhalif çevrelerce önemsenen bir tartışmayı sizlerle paylaşmayı uygun bulduk. Komünleştirme tartışmaları, kökeni üstte belirttiğimiz gibi 60'lara dayansa da; 2008'de kendini iyice belirginleştiren ekonomik kriz, bu tartışmaların daha güncel bir biçimde yapılmasına neden olmuş. Tartışmaların en güzel tarafı, farklı coğrafyalardan kolektiflerin ortak bir şekilde bu tartışmayı yürütmesi.

Bu tartışmaların yazınsal mecrası olan SIC dergisi, 2004 Eylül'ünden 2008 Haziran'ına kadar aynı işlevi gerçekleştiren Meeting dergisinin devamı niteliğinde. Orijinali Fransızca olan derginin uluslararası edisyonu İngilizceye çevrilerek tartışmaya daha fazla bireyin katılması hedeflenmiş. Bu dergide/tartışmada yer alan yazılar, farklı coğrafyalardan kolektiflerin yayınlarından hazırlanmış bir derleme. Bunlar arasında, İngiltere ve ABD'den Endnotes, Fransa'dan Théorie Communiste, İsveç'ten Riff-Raff ve Yunanistan'dan Blaumachen gibi dergiler yer alıyor.

SIC: Internatonal Journal for Communisation'ın uluslararası edisyonundan çevirisini yaptığımız yazı, Leon de Mattis'in "What is communisation?" isimli yazısıdır. Yazı anlam bütünlüğü korunarak, çevirmenin inisiyatifinde kısaltılmış bölümlerden oluşuyor. Yazının, orijinalinden çevirisinin yapıldığı başka bir çalışma hali hazırda yürütülüyor olduğundan, bu çevirinin kısaltılmış olmasından kaynaklı bir olumsuzluk hissetmedik. Dahası gazete sınırlarını göz önünde bulundurduğumuzda, komünleştirme tartışmalarına yalın bir giriş olduğu kanaatindeyiz. Derginin diğer yazılarıyla beraber, komünleştirme tartışmalarını değerlendirdiğimiz mevzu bahis çalışmamıza ilişkin bilgilendirmeyi, yine Meydan Gazetesi'nin Anarşist Ekonomi Tartışmaları bölümünden yapacağız.

KOMÜNLEŞTİRME NEDİR?

Artık kesin olan tek bir şey var: Kapitalist dünyada durumumuz sadece daha kötüye gidebilir. Önceden "sosyal haklar" olarak kazanılmış kabul edilen her şey yeniden sorgulanıyor. Fakat bu dönüşümün nedeni ekonominin kötü yönetilmesi, patronların aşırı aç gözlülüğü ya da uluslararası finans üzerindeki denetim eksikliği değil. Bu, sadece kapitalizmin küresel evriminin kaçınılmaz bir sonucu.

Ücretler, iş olanakları, tazminatlar, sosyal hizmetler ve gelir yardımların hepsi bir şekilde bu evrimden etkilendiler. Süreç her yerde aynı: Yeni reformlar, tam olarak eski reformların durduğu yerden saldırıya devam ediyor. Bu dinamik hiçbir zaman, "ekonomik kriz"den refaha döndüğümüzde bile tersine dönmedi.

Bütün bunlara rağmen dünya çapındaki kapitalizmin bu hızlı dönüşümü karşısında solun solunda verilen karşılık dehşet verici derecede zayıf oldu. Çoğu patronların ve politikacıların aşırı neo-liberalizmini

suçlamakla yetindiler. Kapitalizmin krizi ve yeniden düzenlenmesi neden mücadelenin eski koşullarına dönmesini imkansızlaştırıyor? Ve bugünkü mücadele için bu gerçekten hangi sonuçları çıkarabiliriz?

Bu soruları cevaplamak için kısa bir teorik gezinti yapmalıyız. Kar, kapitalist toplumun parçalarından herhangi biri değildir. Kar, bu toplumsal alanda ana lokomotif, herhangi bir şeyin var olma nedenidir. Kar, insanların faaliyetlerine aşılanabilen ve parazit bir kapitalist için emek ürününü çalan bir şey değildir. Kar olmadığında bu faaliyetler o kadar farklı şekilde var olurlar ki, şimdi gözlediklerimize hiç benzemeyeceklerdir.

Mesele bu durum hakkında ahlaki bir hüküm vermek değil, bunun tüm sonuçlarını anlamaktır. Sorun sistematik olarak kar uğruna toplum için kullanışlı, iyi ya da yararlı olan şeylerin harcanması değildir. Sorun kar olmaksızın "kullanım"ın var olamamasıdır.

—

Kapitalizm paylaşma değil sömürüdür. Üretilen tüm değeri tekrar paylaştırma mümkün değildir çünkü değer sadece emek ve onun ürünü birbirinden ayrıldığında ortaya çıkar ve böylece bu ürünün eşitsiz paylaşımına izin verir. Toplumsal zenginliğe "el konulmasını" mümkün kılan budur.

Bir şeyin "değeri" doğada değil toplumsal olarak yaratılır. Ayrıca, bazılarının inanmamızı istediğinin tersine, "değer" sadece kolaylık sağlayan doğal bir yaratım değildir. Belli bir toplumda insan hayatı için vazgeçilmez olanları üretmek için en az bunun kadar kolay olan başka birçok yol vardır. Sınıflı toplumunun başından beri para ve değer, otoritenin simgesi olmuştur. Kapitalizmde ise bunun en büyük aracı haline gelmiştir. Dolaysıyla kendi varlığı eşitsizliğe dayanan bir aracın kullanarak eşitliğin sağlanması beklenemez.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, savaşın neden olduğu yıkım ve ertesindeki uzun buhran dönemindeki değer kayıpları, ekonomistlerin "büyüme" dediği şeye uygun bir durum yarattı. Bu büyüme, emek gücünün mutlak değeri artarken göreceli değerini azaltan çelişkili bir yarıştan başka bir şey değildir. O dönemde baskın olan Fordist uzlaşma ile ücretleri artırarak "yaşam standardının" yükseltilmesi karşılığında devasa üretkenlik ve sürekli ağır iş elde edildi. İstihdam edilen emek gücünün değeri, daha fazla işçiye dağılsa da, mutlak olarak artarken üretilen şeylerin toplam değeri, üretkenliğin artması sayesinde çok daha fazla artıyordu. Bütün bu metaların satışı—o zamanlar "tüketim toplumu" denen şeyin temeli—üretimde oluşan artı değerin, kapitalist karın kaynağının, ilave kapitale dönüşmesine izin verdi. Bu ilave kapital tekrar yatırım yapılarak, üretim sürekli genişletildi. Fakat bu genişlemenin içsel bir sınırı vardır: Bir noktada değer biçilmesi gereken kapital miktarı, üretilenleri karla satmayı sürdürmek için gerekenden çok daha fazla olur. Gerçekte bu dinamik denge yirmi yıldan fazla sürdürüldükten sonra, 1960'ların ortalarında başlayan ve arka arkaya gelen gerilemeler 1970'lerin sözde "petrol krizi"ne yol açtı.

"Refah" sadece Batı Avrupa, Kuzey Amerika ve Japonya ile sınırlıydı ve hatta buralarda da yoğun sömürü ve düşük ücretle çalıştırılan göçmenler gibi bazı proleterler de dışarıda kalıyordu. Ayrıca Batı refahı, proleterin kapitalist toplumsal ilişkideki ezilen taraf olduğunu ve buna göre pay aldığını gizleyemedi. Alım gücündeki artışlar ile birlikte kalitesiz standart metalar kitlesel olarak satıldı. O dönem ortaya çıkan "tüketim toplumu" ifadesi talihsizdir çünkü toplum bir o kadar da "üretim toplumu"dur. Yukarıda bahsedilen toplam değerin büyümesi için sürekli daha fazla sayıda metanın dolaşıma sokulması gerekir. Kitlesel üretim ile her bir metanın değerinin düşmesi emek gücünün değerinin göreli olarak düşürülmesine izin verdi. O dönemde analiz edilen ve eleştirilen bir konu olan gündelik "yabancılaşma", değerin dolaşıma girmesinin bir sonucundan başka bir şey değildi.

Bir zamanların popüler kavramı yabancılaşmaya bugünün dağarcığında rastlanmıyor. "Üretim için üretim" deyimi kapitalist yabancılaşmanın bir göstergesidir. Maddi üretimin kendi dışında hiçbir amacı yokmuş gibi görünür. Fakat kapitalizm her şeyden önce sömürü ve otorite ilişiklerini üretir. Amaçsız maddi üretim olarak gözükmesinin nedeni kapitalizmin bireyler arasındaki ilişkileri, şeyler arasındaki ilişkiye dönüştürmesidir. Üretim için üretim saçmalığı ve şeylerin insanlar üzerinde gücü olduğu yanılgısı, bir sınıfın diğeri üzerindeki otoritesini, yani kapitalist sınıfın proletaryayı sömürüsünü, meşru kılan bir görüntüden başka bir şey değildir. Kapitalizmin esas amacı kar ya da "Üretim için üretim" değil, bir grup insanın diğer bir grup üzerindeki otoritesini korumaktır.

1980'lerde başlayan değişimlerle yabancılaşma kaldı ama "refah" uçtu gitti. 60'lar ve 70'ler, emek ve çalışma koşullarının yanı sıra kapitalist toplumun diğer özelliklerini de eleştiren geniş protestoların geliştiği bir dönemdi. En yaşamsal konuda uzlaşı reddedildi: Yaşam standardının yükselmesi ile proletaryanın üretim ve tüketimdeki bütünsel itaati arasındaki ödünleşme. Sendikalar ya da resmi komünist partiler gibi işçi hareketinin yerleşik aracıları ile mücadele aynı anlama geliyordu: "Fordist uzlaşı"nın işçi sınıfına biçtiği rol sorgulandı.

——

Kapitalizm önceki dönemde, onu kapitalizm yapan şeyin özünü tasfiye etmeliydi. Bunun aslında temelde aynı olan iki nedeni vardı: Kar oranın düşmesi ve toplumsal mücadelenin büyümesi. Kriz ve yeniden düzenleme, muhafazakar ve baskıcı "neo-liberal" dalga eşliğinde bu amaca hizmet etti. Fakat yeniden düzenlemenin nedeni "neo-liberalizm" değildi: Tersine yeniden düzenleme, kapitalist sömürünün devam etmesi için zorunluydu ve "neo-liberalizm" ona eşlik edecek olan en uygun ideolojiydi. Fransa gibi sıradışı ülkelerde, kapitalist uyarılara itaat etmek zorunda kalanlar sosyalistler oldu.

Şimdi yeniden düzenlemeler ilerlediği için bütün parçaları açıkça gözüküyor. Amaç toplam emek maliyetini azaltmak ve bu amaçla Batı ülkelerinin dışında işçi hareketinin uzun tarihi ile lekelenmemiş, ucuz işgücü bulmaktı. Hong Kong ve Tayvan gibi birkaç "atölye ülke" öncü oldu. Gelişen finans ve para değişimi kapitalizmin küresel olarak entegre olmasını sağladı: Bazı bölgeler imalata, bazıları tüketim ve/veya ileri imalata yönelirken kalanlar terk edildi çünkü sonuçta değer dolaşımı açısından gereksiz hale geldiler. Kürenin bölgelere ayrılması hızlıca gelişti ve bugün gelinen noktada tüm dünyada fraktal gibi her ölçekte yeniden üretiliyor. Dünya çapındaki akışlarda, karlılığın nasıl baş edeceğini bilmediği, kapatması ve gözetim altında tutması gereken bir insan taşması var. Merkezdeki yoksullaştırılmış varoşlar, bu akışların uçlarında bulunan ülkelerin bir görüntüsüdür. Küresel rekabet, batı proletaryasının önceki tarihsel ödünleri sonucunda kazandığı bütün faydalarda göreli bir düşüş dayatıyor. Ve hiçbir iyileştirme anlayışı olmadığı için devletin kaybolan ümitlere cevabı, polis ve baskıcı söylemden oluşuyor. 1970'lerdeki krizin ardından kapitalizmin yeniden düzenlenmesi, temelde kapitalin kendini değerlendirmek için emeğin maliyetini düşürerek yeni bir yol bulduğu anlamına gelir.

Böyle bir evrimin kaçınılmaz olarak Batı ülkelerindeki mücadeleye son derece önemli etkileri oldu. 1970'lerin krizi ve yeniden düzenlemelerinden önceki dönemde proletarya mücadelesinin ikili bir anlamı vardı. Bunlar şüphesiz birbiriyle çelişkiliydi ama sonuçta temel aldıkları önerme aynıydı. Bir yanda, mücadele çalışma koşullarının iyileşmesi, ücret artışı ve sosyal adalet gibi yakın vadeli hedeflerin peşine düşebilirdi. Diğer yanda, mücadele sonuç olarak ve bazen hedef olarak emeğin sınıfını, kapitalin sınıfına göre güçlendirmeyi ve hatta burjuvazinin devrilmesi alabilirdi.

2008'deki finansal kriz sonrası kapitalizmin görünümüne bakarak paranın bir sonraki çöküşünün Arjantin'le sınırlı olmayacağını söyleyebiliriz. Esasında güncel durumda birçok başlangıç noktası mümkündür ve her an olabilecek derin bir parasal kriz şüphesiz bunlardan biridir.

Bu iki özellik çelişkiliydi ve "reform" yanlıları ile "**devrim**" yanlıları arasında sürekli bir uzlaşmazlık vardı. Fakat en sonunda mücadele iki şekilde de olabilirdi. Yakın vadedeki çıkarlar için mücadele de, gelecekte komünizm için mücadele de aynı fikir etrafında oluşturulmuştu: zafer yalnızca işçi sınıfının ve kavgasının güçlenmesi ile mümkündü. Tabii ki, tartışmalar işçi sınıfının ötesinde tüm ideolojik bölünmeler arasında yaşanıyordu—yani, Leninistler, solcular, anarşistler, vb. Fakat tümünün paylaştığı mücadele deneyiminde, proletarya sınıfı, müttefik ve hatta birlik olmadığı halde (zaten hiçbir zaman olmadı) görünür bir toplumsal gerçeklikti ve bütün işçiler kendilerinin bu sınıfa dahil olduğunu kolayca görebiliyordu.

——

Peki şimdi? Otuz yıldan beri "reform" ve "**devrim**" arasındaki tartışmanın tamamen kaybolmasının nedeni, ona anlam veren toplumsal temelin ezilmiş olmasıdır. Partiler, sendikalar ve sol kanat birlikleri artık, işçi hareketi öncesindeki bir dönemden, Fransız Devrimi'nden alınmış bir ideoloji ile "vatandaş" ya da "demoktratik" partiler vb. oldular. Şüphesiz, ne proletarya, ne de kapitalizm ortadan kalktı. O zaman eksik olan ne?

Kısmi zaferler ve sendikanın rolünün kurumsallaşması komünist anlayışı gittikçe uzaklaştırıyor. Yıllar geçtikçe bu anlayış daha da uzak ve bir varsayım hale geldi. Fakat mücadelelerin, tüm sınırlarına rağmen, ana çatısı işçilerin patronlar karşısında güçlenmesiydi.

Hepsi bu da değil. Bu son otuz yılda, kitlesel işsizliğin baskısı altında çalışma hayatındaki dönüşümler, işçilerin iş ile ilişkisini ve dolayısıyla proletaryanın kendisi ile ilişkisini değiştirdi. İnsanlar artık hayat boyu bir iş tutturmuyorlar. Hiçbir kariyer gelişimi hafife alınamıyor. İşçinin "gelişmesi", eğitim alması, işyerini ve görevini değiştirmesi gerekiyor. Güvencesizlik genel geçer hale geliyor. İşsizlik artık işin olmaması değil, onun geçici hallerinden biri: Bütün işçilerin tekrar tekrar geçmesi gereken dönemler. İşlerin dışarıya verilmesi, taşeronluk ve geçici işçi ajansları işçileri birçok kategoriye ayırıp bölüyor. Sonuçta mücadeleyi sürdürmek zorlaşıyor çünkü birliğin var olduğu 1970 öncesi dönemin tersine, beraber mücadele etmesi gerekenlerin birliği daha baştan sorunlu. Mücadeledekilerin birliği, amaçları gerçekleştirmek için vazgeçilmez olduğu için, artık mücadele tarafından oluşturuluyor. Bu birlik sağlansa bile eskiden olduğu gibi bölünme ile karşılaşabiliyor.

Bu birlik sadece mücadele edenler arasında ve mücadele boyunca sağlanıyor ve sosyal bir sınıf ortaklığına ihtiyaç duymuyor. "Sınıf bilinci" politik propaganda ile tekrar yaratılabilecek somut bir şey değildir, çünkü kapitalist toplumsal ilişkilerinin belirli bir durumu üzerinden var olmuştur. Bu ilişki değişti, dolayısıyla bilinç de değişti. Bunu teslim etmeliyiz.

Bugün, hem reformist hem de devrimci anlayışın çıkmaza girdiğini anlayabiliyoruz çünkü komünist devrimi sınıfların ortadan kalkması olarak değil, bir sınıfın diğer bir sınıf karşısında zaferi olarak anlamışlardı. Buradan, proletaryanın zafer sonrasında toplumu yöneteceği bir geçiş dönemini öngören geleneksel fikir çıktı. Bu tarihsel olarak, pratikte burjuva yerine komünist partiye bağlı bürokrat sınıfının geçtiği Sovyet stili devlet kapitalizmine denk düşer. Reformistler (seçim sandığından gelen güç ile) ve anarkosendikalistler bile (sendika yapıları ile kazanılan güç ile) bu düşünce akımına yabancı değillerdi. Onlar için de proletaryanın zaferi, otoritesi ile toplumu dönüştürecek bir zaman verecekti. Anarşist ve Marksist kampın muhalifleri zamanla devrim ve komünizmin dolaysızlığının teorisini oluşturdular. O dönemdeki teorik keşiflerin temelinde ve kapitalizmin yakın zamandaki dönüşümünü göz ardı etmeden komünizmin yalnızca toplumsal sınıfların aynı anda ortadan kalkması olabileceğini anlamak durumundayız.

> **Komünleştirme bir amaç değildir, bir proje değildir. Bir yoldan başka bir şey değildir. Fakat komünizmde amaç yoldur, araç amaçtır. Devrim tam olarak, kapitalist üretim tarzının kategorilerinin dışına çıktığınızda olur.**

Eğer komünist devrim bugün mümkünse, sadece bu bağlamda doğabilir: Bir yanda proleter olmak kendinin dışında olarak deneyimlenir, diğer yanda kapitalizmin varlığı bireyi emek gücünü satmaya zorlar ve bu satışın biçimi ne olursa olsun birey proleter olmak dışında bir şey olamaz. Bu durum kolayca, komünizmi başka bir yerde, alternatif bir hayat tarzı ile yaratabileceğimiz yönündeki yanlış düşünceye yönlendirebilir. Özellikle Batı ülkelerinde belirginleşmeye başlayan bir azınlığın hevesle bu tuzağa düşmesi ve kapitalizme bu şekilde karşı durup savaşmayı hayal etmesi tesadüf değildir. Fakat kapitalist toplumsal ilişkiler dünyamızın bütünleştirici dinamiğidir ve bundan kolayca kaçabilecek hiçbir şey yoktur.

—

Var olan koşulların hepsinin üstesinden gelmenin tek yolu, mücadele biçimleri ile gelecekteki hayat biçimlerinin tek ve aynı süreç içinde ete kemiğe büründüğü ve birbirinden farksızlaştığı yoğun mücadele aşamasıdır. Bu aşama ve onun özel faaliyetlerine komünleştirme demeyi öneriyoruz.

Komünleştirme henüz yok ama mücadelelerin geldiği aşama komünleştirmeden bahsetmemize izin veriyor. Arjantin'de 2001 isyanlarını takip eden mücadele sırasında, bu toplumda proletaryayı bir sınıf olarak belirleyen etkenler sarsıldı: Mülkiyet, değişim, işbölümü, erkek kadın ilişkileri... Kriz bu ülke ile sınırlı olduğu için mücadele hiçbir zaman sınır dışına çıkmadı. Ancak komünleştirme sadece

sınırsız büyüme dinamiğinde var olabilir. Durduğunda sönümlenir, en azından o an için. Fakat 2008'deki finansal kriz sonrası kapitalizmin görünümüne bakarak paranın bir sonraki çöküşünün Arjantin'le

sınırlı olmayacağını söyleyebiliriz. Esasında güncel durumda birçok başlangıç noktası mümkündür ve her an olabilecek derin bir parasal kriz şüphesiz bunlardan biridir.

Bize göre mücadele kendi devamlılığını sağlamak için komünizmin dolaysız üretimini mümkün kıldığı anda komünleştirme olacaktır. Komünizm dediğimiz, halihazırda bireyleri ilişkilendirerek topluma hizmet eden para, devlet, değer, sınıf vb. tüm aracılardan kurtulmuş kolektif bir örgüttür. Bu aracıların tek işlevi sömürüyü mümkün kılmaktır. Herkese dayatılırlar fakat sadece birkaç kişiye fayda sağlarlar. Buradan hareketle bireyler, birbirleriyle kurdukları ilişkiler herkesin itaat ettiği kategorilere indirgenmeden, doğrudan ilişki kurdukları anda komünizm olacaktır.

Bu bireyin bugün bildiğimiz, kapitalist topluma ait birey olmadığını söylemeye gerek yok. Bu birey, değişik biçimler alan bir hayatın ürettiği farklı bir bireydir. Tekrar hatırlayalım, insan bireyi "insan doğası"ndan türeyen dokunulmaz bir gerçeklik değil, toplumun ürünüdür ve tarihteki her dönem kendi birey tipini üretmiştir. Kapitalin bireyi toplumsal zenginlikten aldığı paya göre belirlenir. Bu belirlenme, kapitalist üretim biçiminin temel iki sınıfı arasındaki ilişkileri üretir. Bu iki sınıf arasındaki ilişki önce gelir ve sınıfların zaten var olan bireylerin gruplaşması ile oluştuğu yolundaki genel kanının aksine bireyi üreten budur.

Tarih, gücünü korumaya çalışan bir devletin vahşetinin sınırsız olduğunu göstermiştir—insanlığın doğuşundan bu yana en zalim ve insanlık dışı olayların faili devletlerdir. Herkesin özgürleşme sürecine katılmasıyla açığa çıkan sınırsız yaratıcılık, tek bir harekette kapitalizmle savaşmak ve komünizmi yaratmak için gereken kaynakları ancak bu ölümüne mücadele ve bu mücadelenin gerekleri içerisinde bulabilir.

aksine bireyi üreten budur. Sınıfların ortadan kalkması ile birlikte kapitalin bireyini, kendisi yapan özellikler de ortadan kalkar, yani ortak üretilen toplumsal zenginlikten bireysel ve bencilce pay alma özelliği. Tabii ki kapitalizm ve komünizm arasındaki tek fark bu değildir ve komünizmde yaratılan zenginlik türü kapitalizmin yaratabileceğinden çok farklıdır. Komünizm bir üretim tarzı değildir çünkü toplumsal ilişkiler, yaşamsal ihtiyaçların üretim biçimleri tarafından belirlenmezler. Tersine, bu ihtiyaçların üretim tarzını belirleyen komünist toplumsal ilişkilerdir.

Komünizmin nasıl olacağını bilmiyoruz, bilemeyiz ve bu yüzden onu somut olarak tanımlamaya çalışmıyoruz. Onu sadece negatif olarak, kapitalist toplumsal biçimleri yok ederek olacağını biliyoruz. Komünizm parasız, değersiz, devletsiz, sınıfsız, otoritesiz ve hiyerarşisiz bir dünyadır ve ataerkillik gibi kapitalizmin işleyişine entegre olmuş otorite biçimlerinin ve erkeklik ve kadınlık durumlarının birlikte aşılmasını gerektirir. Cemaatçi, etnik, ırkçı ya da diğer herhangi bir ayrımcılığın, daha baştan küresel olan komünizmde aynı derecede imkansız olduğu aşikardır.

Somut komünizm biçimlerini öngörüp karar veremiyorsak, bunun sebebi toplumsal ilişkilerin, ne kadar zeki olursa olsun tek bir beyinden tastamam tanımlanamaması, fakat sadece kitlesel ve genelleşmiş toplumsal pratiklerin sonucu olarak ortaya çıkmasıdır. Bizim komünleştirme dediğimiz işte bu pratiktir. Komünleştirme bir amaç değildir, bir proje değildir. Bir yoldan başka bir şey değildir. Fakat komünizmde amaç yoldur, araç amaçtır. Devrim tam olarak, kapitalist üretim tarzının kategorilerinin dışına çktığınızda olur. Mevcut mücadeleler zaten bu çıkıştan bahsetmişlerdir ama onların içinde gerçekten bir çıkış yoktur. Sadece kitlesel ve geçerken her şeyi yok eden bir çıkış, gerçek bir çıkıştır.

Komünleştirmenin kaotik olacağından emin olabiliriz. Sınıflı toplum, kendini birçok yolla savunmadan ölmeyecektir. Tarih, gücünü korumaya çalışan bir devletin vahşetinin sınırsız olduğunu göstermiştir—insanlığın doğuşundan bu yana en zalim ve insanlık dışı olayların faili devletlerdir. Herkesin özgürleşme sürecine katılmasıyla açığa çıkan sınırsız yaratıcılık, tek bir harekette kapitalizmle savaşmak ve komünizmi yaratmak için gereken kaynakları ancak bu ölümüne mücadele ve bu mücadelenin gerekleri içerisinde bulabilir. Kapitale karşı savaşta devrimci pratikler olan değer, para, değişim ve tüm metaa ilişkilerinin reddedilmesi, dışlananların çoğunu yani orta sınıfları ve köylü kitleleri —komünleştirme önlemleri ile—birleştirmek için, ya da kısaca proletaryada artık var olmayan birliği yaratmak için etkili silahlardır.

Ayrıca komünizmin yaratılması ile temsil edilen itkinin kesintiye uğradığında sönümleneceği açıktır. "Devrimin kazanımlarının" kapitale dönüştüğü herhangi bir biçim, herhangi bir sosyalizm biçimi, komünizm öncesi bir ara aşama, bir "duraklama" olarak görülen herhangi bir "geçiş", devrimin kendi kendine

ürettiği bir karşıdevrim olur. Kapitalizm ölürken bu karşıdevrime yaslanmaya çalışacaktır. Örneğin ataerkilliğin aşılması için devrimci kampı bölen, temel bir yarılma olacaktır çünkü amaçlanan kadın ve erkek arasında bir "eşitlik" değil, daha çok cinsiyete dayalı toplumsal ayrımların radikal biçimde ortadan kaldırılması olacaktır. Tüm bu nedenlerle komünleştirme "devrim içinde devrim" olarak görülecektir.

> **İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, savaşın neden olduğu yıkım ve ertesindeki uzun buhran dönemindeki değer kayıpları, ekonomistlerin "büyüme" dediği şeye uygun bir durum yarattı. Bu büyüme, emek gücünün mutlak değeri artarken göreceli değerini azaltan çelişkili bir yarıştan başka bir şey değildir.**

Bu devrime uygun örgütlenme biçimi sadece komünleştirme önlemlerinin çoğalmasıyla sağlanabilir. Bu önlemler belli bir duruma uygun tepkiyi verdiği ölçüde kendiliğinden genelleşir ve her yerde her çeşit insan tarafından alınabilir. Komünleştirme demokratik olmayacaktır çünkü "doğrudan" olanı dahil demokrasi, birey ile kolektif olan arasında kurulan ilişki biçimlerinden sadece birine denk düşer, tam olarak kapitalin dayattığı biçimin aşırı halidir ve komünizm tarafından reddedilir. Komünleştirme önlemleri hiçbir birim tarafından, herhangi birinin herhangi bir şekilde temsiliyeti ile ya da herhangi bir dolaylı yapı ile alınamaz. Mücadelenin bir problemine kendilerince yeterli bir çözüm aramak için inisiyatif alan insanlar tarafından, tam da o anda alınır. Mücadelenin sorunları aynı zamanda hayatın sorunlarıdır: Nasıl yemeli, nerede kalmalı, herkesle nasıl paylaşmalı, kapitalle nasıl savaşmalı, vb. Tartışmalar var, ayrılmalar var, içeride görüş ayrılıkları var. Tartışmalı konularda karar alacak bir birim yok. Kararı durum verecek ve kimin haklı olduğunu, olgudan sonra, tarih bilecek.

Bu sonuç fazlasıyla beklenmedik gözükebilir ama bir dünya yaratmanın başka yolu yoktur.

Leon de Mattis, Temmuz 2011

Anarşist Kütüphane

Leon de Mattis
Komünleştirme Nedir?
Anarşist Ekonomi Tartışmaları(4)
14.11.2017

Çeviri Özgür Oktay - Bu yazı Meydan Gazetesi'nin 12. sayısında yayımlanmıştır.

tr.anarchistlibraries.net